

**Emotie in nieuwsberichten bij een gezondheids crisis: de sleutel voor
gedragsverandering?**

Jannicke van de Laar

Radboud Universiteit

Masterscriptie - Communicatie & Beïnvloeding

Begeleidend docent: Frans Folkvord

Tweede beoordelaar: Beryl Hilberink-Schulpen

Gegevens auteur:

Jannicke van de Laar (s4229983), jannickevandelaar@gmail.com, Tempelierstraat 31, 4261

DD Wijk en Aalburg, Nederland, tel: +31619133570

Samenvatting

Bij het uitbreken van een gezondheids crisis worden er vaak veel nieuwsberichten verstuurd. De inhoud van deze nieuwsberichten kan verschillen doordat journalisten in verschillende mate gebruik maken van emotionele content. Emotionele content kenmerkt zich door het gebruiken van emotioneel taalgebruik en/of een emotionele afbeelding. In het huidige onderzoek werd onderzocht of emotionele content in nieuwsberichten kan zorgen voor een grotere overtuigingskracht bij de bevolking om zich te beschermen tegen een gezondheidsrisico, namelijk het zikavirus. Er werd verwacht dat emotionele content in een nieuwsbericht een positief effect heeft op de risicoperceptie, die vervolgens een positief effect heeft op de intentie om besmetting te voorkomen. Bovendien werd er verwacht dat geslacht de relatie tussen het gebruik van emotionele content en de risicoperceptie van het zikavirus modereert. Om de hypothesen te toetsen, werd gebruik gemaakt van een 2 (neutraal vs. emotioneel taalgebruik) x 2 (neutrale vs. emotionele afbeelding) tussenproefpersoonsontwerp. In totaal werden 183 Nederlandse respondenten blootgesteld aan één versie van het nieuwsbericht, waarna ze vragen moesten beantwoorden over de risicoperceptie en de intentie om besmetting te voorkomen. De resultaten lieten zien dat emotionele content geen significant effect heeft op de risicoperceptie. De risicoperceptie leek daarnaast geen effect te hebben op de intentie om besmetting te voorkomen. Geslacht bleek niet de relatie tussen het gebruik van emotionele content en de risicoperceptie te modereren. Deze resultaten zouden verklaard kunnen worden doordat men tegenwoordig eerder geneigd is om informatie te selecteren/filteren dankzij de toename van het gebruik van Internet. Hierdoor kan emotionele content minder snel opvallen. Dit kan versterkt worden doordat men zich steeds bewuster lijkt te worden dat de media sommige risico's vergroten. Emotionele content kan hierdoor minder effect hebben op de risicoperceptie. Ook de keuze voor het zikavirus als gezondheids crisis

kan de resultaten hebben beïnvloed. Vervolgonderzoek met een ander gezondheidsrisico kan dit uitwijzen.

Keywords: Emotionele content, risicoperceptie, gedragsintentie, gezondheidsrisico

Introductie

De uitbraak van een gezondheids crisis leidt vaak tot veel nieuwsberichten (Klemm, Das, & Hartmann, 2014). Nieuwsberichten zijn vaak de primaire bron van informatie voor veel mensen, en daarom is het van belang dat journalisten alleen informatie van hoge kwaliteit verschaffen (Dudo, Dahlstrom, & Brossard, 2007). Het is echter de vraag in hoeverre dit daadwerkelijk gebeurt. Dezelfde inhoud kan namelijk op verschillende manieren worden gepresenteerd waardoor verschillende emoties opgeroepen kunnen worden. Zo luidde de titel van een nieuwsbericht tijdens de ebola epidemie in juni 2014 van RTL Nieuws als volgt: ‘Ebola-uitbraak West-Afrika ‘volledig oncontroleerbaar’’ (RTL Nieuws, 2014), terwijl de titel van een nieuwsbericht van het AD luidde: ‘Bijna 340 doden door uitbraak ebola in West-Afrika’ (AD.nl, 2014). Trouw sprak daarentegen over de ‘Ergste ebola-epidemie ooit’ (Trouw, 2014). Deze voorbeelden laten zien dat het ene nieuwsbericht, zoals dat van het AD, heel feitelijk de informatie weergeeft in vergelijking met andere nieuwsberichten, zoals die van Trouw en RTL Nieuws, terwijl het over hetzelfde onderwerp gaat. Het ene nieuwsbericht kan hierdoor andere emoties oproepen dan het andere nieuwsbericht (Kitzinger, 1999).

Naast tekstuele verschillen kunnen ook verschillende afbeeldingen over hetzelfde onderwerp andere emoties oproepen. Zo heeft de foto van het driejarige Syrische jongetje dat levenloos aanspoelde op het strand van Bodrum een nieuw licht geworpen op de vluchtelingencrisis (Koolhof, 2015). Deze foto heeft wereldwijd veel emotionele reacties opgeroepen (NOS, 2015), terwijl eerdere foto’s over de vluchtelingencrisis dit effect niet

teweeg brachten. Dit voorbeeld laat zien dat een bepaalde afbeelding meer emoties kan oproepen dan een andere afbeelding. Sommige afbeeldingen zeggen meer dan duizend woorden (Kitzinger, 1999) en kunnen in verschillende mate een positief, negatief of neutraal gevoel oproepen (Kensinger & Schacter, 2006).

Kortom, het ene nieuwsbericht kan een andere mate van gevoelens oproepen dan het andere nieuwsbericht. Dit komt onder andere doordat journalisten in verschillende mate gebruik maken van dramatisering (Kitzinger, 1999). Media dramatisering kenmerkt zich onder andere door het gebruik van emotioneel taalgebruik of het oproepen van een emotie met behulp van andere kenmerken van een nieuwsbericht, zoals een afbeelding (Klemm et al., 2014). Zo kan het ene nieuwsbericht de informatie heel feitelijk weergeven in combinatie met een neutrale afbeelding, terwijl het andere nieuwsbericht de impact van een bepaalde gebeurtenis zal vergroten door bijvoorbeeld het gebruik van een afbeelding die emotie oproept in combinatie met emotioneel taalgebruik. Vooral in het laatste geval kunnen nieuwsberichten een grote maatschappelijke invloed hebben en veel reacties oproepen, terwijl het over een gebeurtenis kan gaan die geen belangrijke consequenties heeft voor de bevolking (Kasperson et al., 1988). Het gebruikmaken van emotioneel taalgebruik en afbeeldingen die emotie oproepen in nieuwsberichten, zal in het huidige onderzoek worden aangeduid met het begrip *emotionele content*.

Er is nog weinig onderzoek gedaan naar de invloed van emotionele content in nieuwsberichten over gezondheidscrisissen. Dit terwijl de media juist een belangrijke rol spelen in het bepalen van de publieke opinie over bepaalde onderwerpen (McCombs & Shaw, 1972). De media agenda hangt namelijk samen met de publieke agenda (McCombs & Shaw, 1972). Wanneer er meer kennis is over de invloed van emotionele content in nieuwsberichten, kan de publieke opinie van de bevolking bij een gezondheidscrisis voorspeld worden. Gezondheidsprofessionals moeten namelijk weten hoe de bevolking reageert op

nieuwsberichten over een gezondheidscrisis, aangezien zij dan hun gezondheidscampagnes kunnen aanpassen op wat er in de media wordt gezegd. Zo kunnen zij onnodige paniek voorkomen. Daarnaast kunnen zij met deze informatie ervoor zorgen dat de bevolking goed wordt ingelicht over bepaalde risico's of voorzorgsmaatregelen.

In het huidige onderzoek zal daarom gekeken worden of emotionele content in nieuwsberichten kan zorgen voor een grotere overtuigingskracht bij de bevolking om zich te beschermen tegen een gezondheidsrisico.

Het zikavirus

De gezondheidscrisis die in dit onderzoek de leidraad zal vormen is het zikavirus. Dit virus is een relatief nieuw virus dat sinds mei 2015 is uitgebroken in Brazilië. De ziekte verspreidt zich momenteel over de landen in Zuid- en Midden-Amerika: de (sub)tropische delen van het Amerikaanse continent (RIVM, 2016). Maar ook in andere landen zijn gevallen van het zikavirus bekend. Zo is ook in Zuid-Korea het zikavirus opgedoken (NOS, 2016). Het zikavirus wordt verspreid door de zogenaamde Aedes-muggen (RIVM, 2016). Ook lijkt deze ziekte seksueel overdraagbaar te zijn (NU.nl, 2016). Besmette mensen hebben last van zikakoorts, gewrichtsklachten en huiduitslag. Het is een vrij milde ziekte waarvan de meeste mensen herstellen binnen een week. Het virus kan echter wel gevaarlijk zijn voor zwangere vrouwen (RIVM, 2016). De hersenen van het ongeboren kind kunnen namelijk beschadigd worden, wat wordt aangeduid met de term microcefalie. Deze kinderen worden geboren met een abnormaal klein hoofd, wat leidt tot niet goed ontwikkelde hersenen. Er wordt dan ook aan vrouwen die zwanger willen worden en vrouwen die zwanger zijn geadviseerd om niet op reis te gaan naar de gebieden waarin deze ziekte voorkomt (RIVM, 2016). In de gebieden waarin het zikavirus actief is, wordt vrouwen geadviseerd om hun zwangerschap uit te stellen. Daarnaast wordt er getracht de mug uit te roeien om zo het zikavirus tegen te gaan (NU.nl,

2016). Het zikavirus kan voorkomen worden door het dragen van bedekkende kleding, het insmeren van onbedekte huid met een antimuggenmiddel dat DEET bevat en te slapen onder een klamboe of in een muggenvrije ruimte (RIVM, 2016).

Op dit moment is er nog weinig bekend over de effecten van het zikavirus. Zo zijn onderzoekers nog bezig met verschillende studies over de effecten van het zikavirus (NOS, 2016). Onlangs heeft een onderzoek (Brasil et al., 2016) uitgewezen dat er een verband is tussen het zikavirus en geboortefwijkingen, waardoor de paniek rondom het virus gegrond lijkt te zijn. In deze studie (Brasil et al., 2016) is aangetoond dat een infectie tijdens de zwangerschap kan leiden tot het overlijden van de foetus, placenta falen, beperking van de groei en aantasting van het centrale zenuwstelsel. Bovendien is er momenteel nog geen vaccin beschikbaar en dit kan nog een aantal maanden duren (Volkskrant, 2016). Volgens verschillende nieuwsberichten komt dit vaccin mogelijk zelfs te laat om de huidige uitbraak te bestrijden (Volkskrant, 2016). Op dit moment zijn er 30 Nederlanders die het virus hebben opgelopen in Suriname en Aruba (RIVM, 2016). Weinig mensen in Nederland hebben dus direct ervaring gehad met het zikavirus en zijn afhankelijk van de informatie die de media geven. Dit betekent dat zij moeten vertrouwen op wat de media zeggen over het zikavirus (Dudo et al., 2007). Het effect van nieuws is groter voor onderwerpen die lastig te bereiken zijn anders dan via het nieuws (Einwiller, Carroll, & Korn, 2010). De media spelen daarom bij dit specifieke virus een belangrijke rol als het gaat om het verspreiden van informatie (Kasperson et al., 1988).

De onbekendheid van het zikavirus en het gebrek aan vaccins veroorzaken onrust rondom het zikavirus, ook in Nederland. Zo wordt er in de media veel aandacht besteed aan het zikavirus. De *World Health Organization* (WHO) heeft bijvoorbeeld gesproken over een ‘medische noodsituatie van internationale zorg’ (RIVM, 2016). Ook wordt er vaak van ‘paniek’ en een ‘zorgwekkende situatie’ gesproken in nieuwsberichten (Eyken, 2016; Smal,

2016). Zo luidt een headline van het AD “Paniek gegrond: Zikavirus schadelijker dan gedacht” (Eyken, 2016). Ook het Braziliaanse ministerie spreekt van een “ongekend zorgwekkende situatie” (Smal, 2016). Deze onrust uit zich in een daling van het aantal boekingen van reizen naar landen waar het zikavirus heerst met ruim een derde (Budding, 2016). Ook stewardessen die zwanger willen worden of zijn reizen liever niet naar landen zoals Brazilië (Nieuwenhuis, 2016).

De onrust rondom het zikavirus in de media is enigszins opmerkelijk, aangezien het onwaarschijnlijk is dat de Aedes-mug in Nederland kan leven en daarom is het niet aannemelijk dat het virus in Nederland uitbreekt, afgezien van enkele besmette gevallen. Deze situatie is vergelijkbaar met de uitbraak van ebola. De Westerse media hebben tijdens deze uitbraak ontzettend veel aandacht besteed aan ebola. Dit heeft geleid tot irrationele reacties onder de bevolking, terwijl er maar een handvol slachtoffers buiten West-Afrika zijn gevallen. Deze enkele gevallen hielden echter veel mensen bezig en veroorzaakten veel angst en onrust (Lent, Sungur, & Das, 2015). Hieruit lijkt dat de perceptie van de risico's van ebola hoog was, terwijl dankzij de strenge veiligheidsvoorschriften het niet heel waarschijnlijk was dat men in Nederland besmet zou raken (RTL Nieuws, 2014). Het zikavirus kan ook dergelijke reacties oproepen. Op dit moment loopt men nog weinig gevaar in Nederland om besmet te raken. Er zou echter onrust veroorzaakt kunnen worden doordat nieuwsberichten in verschillende mate gebruik maken van emotionele content. In het huidige onderzoek zal daarom onderzocht worden of emotionele content daadwerkelijk effect heeft op de *risicoperceptie* van het zikavirus en in hoeverre dit effect heeft op de intentie om besmetting te voorkomen.

Invloed van emotionele content in nieuwsberichten

Eerdere onderzoeken hebben aangetoond dat de mate van emotionele content in een nieuwsbericht invloed kan hebben op verschillende aspecten (Berger, 1998; Biener, Gilpin, &

Albers, 2004; Kasperson et al., 1988; Kitzinger, 1999; Klemm et al., 2014). Een nieuwsbericht bestaat vaak uit tekst met een afbeelding. In het huidige onderzoek is dan ook gekeken naar zowel de invloed van emotioneel taalgebruik in nieuwsberichten in vergelijking met neutraal taalgebruik, als naar de invloed van emotionele afbeeldingen in nieuwsberichten in vergelijking met neutrale afbeeldingen.

Involed van taalgebruik in nieuwsberichten

Uit het artikel van Kasperson et al. (1988) bleek dat de mate waarin informatie wordt gedramatiseerd, en dus emotioneel taalgebruik bevat, invloed kan hebben op de perceptie van de risico's. De risicoperceptie is een intuïtieve beoordeling van de ernst van de risico's van een gebeurtenis (Slovic, 1987). Kleine gebeurtenissen kunnen door een hoge risicoperceptie soms al grote maatschappelijke gevolgen hebben (Kasperson et al., 1988). Dit wordt onder andere veroorzaakt door sensationele headlines. Sensationele headlines herinneren mensen zich namelijk sneller dan feitelijke headlines (Kasperson et al., 1988). Dit wordt ondersteund door het onderzoek van Biener et al. (2004). Zij lieten zien dat gezondheidsadvertenties beter worden onthouden door het gebruik van emotioneel taalgebruik.

Daarnaast bleek uit de literatuurstudie van Klemm et al. (2014) dat nieuwsberichten invloed hebben op de risicoperceptie. Klemm et al. (2014) hebben de empirische bevindingen van eerdere onderzoeken naar de dramatisering van de H1N1 pandemie geïntegreerd om te onderzoeken of de media de risico's van de H1N1 pandemie hadden opgeblazen. Hierbij hebben zij gekeken naar drie indicatoren van media dramatisering: het volume van het aantal nieuwsberichten, de gegeven informatie, en de toon in nieuwsberichten. Het bleek dat zowel het volume als de gegeven informatie de risicoperceptie hebben vergroot. Zo werd bijvoorbeeld de nadruk gelegd op de bedreiging van de pandemie en niet op wat men kon doen om besmetting te voorkomen. Over de invloed van de toon in nieuwsberichten kon

weinig gezegd worden, omdat eerdere onderzoeken verschillende operationalisaties van de toon gebruikten en dit dus niet goed vergeleken kon worden (Klemm et al., 2014).

Ook bleek uit het onderzoek van Berger (1998) dat de media vaak een eigen draai geven aan nieuwsberichten. Wanneer een bepaalde gebeurtenis bijvoorbeeld meer dan één keer is gebeurd, laten journalisten het lijken alsof het een trend is. Het gevolg hiervan is dat er vaak in nieuwsberichten wordt geïmpliceerd dat de wereld steeds ongezonder of gevaarlijker wordt, terwijl dit niet zo is (Berger, 1998).

Emotioneel taalgebruik in een nieuwsbericht kan dus leiden tot een verhoging van de risicoperceptie. In andere woorden, emotioneel taalgebruik maakt mensen banger, met als gevolg dat zij denken dat iets meer risico met zich mee brengt.

Invloed van afbeeldingen in nieuwsberichten

Naast emotioneel taalgebruik kunnen ook afbeeldingen in nieuwsberichten invloed hebben op bepaalde aspecten (Aust & Zillmann, 1996; Biener et al., 2004; Hoeken, Hornikx, & Hustinx, 2012; Kensinger & Schacter, 2006). Zo kunnen afbeeldingen de perceptie van de waarschijnlijkheid van een gevolg of gebeurtenis vergroten (Hoeken et al., 2012). Bovendien kan de juiste afbeelding een tekst meer lading geven en een bepaald gevoel bij de lezer van het nieuwsbericht opwekken. Zo kan een emotionele afbeelding positieve of negatieve gevoelens opwekken, terwijl een neutrale afbeelding dit niet doet (Kensinger & Schacter, 2006). Wanneer een emotionele afbeelding een negatief gevoel opwekt, kan dit de risicoperceptie vergroten (Biener et al., 2004). Uit het onderzoek van Biener et al. (2004) bleek bijvoorbeeld dat mensen die werden blootgesteld aan anti-tabak reclames die negatieve gevoelens opriepen, dachten dat roken meer risico's met zich meebracht. Daarnaast bleek uit het onderzoek van Aust en Zillmann (1996) dat wanneer slachtoffers op een emotionele manier centraal staan in een nieuwsbericht op televisie, dit problematischer wordt ervaren dan

wanneer de focus op slachtoffers ontbreekt. Deze nieuwsberichten hebben hierdoor een sterke en duurzame invloed op het vergroten van de risicoperceptie.

Op basis van het onderzoek van Biener et al. (2004) en Aust en Zillmann (1996) lijkt dus een emotionele afbeelding waarin een slachtoffer van een gezondheids crisis centraal staat (Aust & Zillmann, 1996) en die een negatief gevoel oproept (Biener et al., 2004), meer angst op te roepen dan een neutrale afbeelding. Een emotionele afbeelding lijkt hierdoor net zoals emotioneel taalgebruik de risicoperceptie te vergroten.

Emotionele content als een *fear appeal*

Zowel emotioneel taalgebruik als emotionele afbeeldingen lijken dus de risicoperceptie te kunnen vergroten (Aust & Zillmann, 1996; Berger, 1998; Biener et al., 2004; Kasperson et al., 1988; Klemm et al., 2014). Hierdoor lijken beide vormen van emotionele content te werken als een soort *fear appeal*. Een *fear appeal* wordt beschreven als een boodschap die angst oproept bij een bepaalde doelgroep (Witte, 1992). *Fear appeals* worden bijvoorbeeld vaak gebruikt bij gezondheidscampagnes met als doel mensen gezonder te laten leven. Volgens het *Extended Parallel Process Model* (EPPM) van Witte (1992) kan een *fear appeal* in de boodschap leiden tot het vertonen van het gewenste gedrag, maar alleen wanneer de doelgroep in staat is om het gedrag te vertonen. Dit betekent dat iemand moet weten wat hij/zij kan doen om zichzelf tegen een gezondheids crisis te beschermen en dat hij/zij competent genoeg is om deze actie uit te voeren. Dit wordt ook wel aangeduid met de term eigeneffectiviteit.

Bovendien moet duidelijk gemaakt worden dat het gewenste gedrag daadwerkelijk succesvol is, wat wordt aangeduid met de effectiviteit van het gewenste gedrag (Floyd, Prentice-Dunn, & Rogers, 2000). Als men de vooropgestelde boodschap niet effectief en uitvoerbaar vindt, zal men de boodschap negeren en de ernst ontkennen (Hoeken et al., 2012).

Wanneer de risicoperceptie van mensen hoog is, en zij geloven dat ze competent genoeg zijn om actie te ondernemen (eigeneffectiviteit), en dat deze actie hen ook daadwerkelijk zal beschermen tegen de gezondheids crisis (effectiviteit van het gewenste gedrag), zullen ze hun gedrag gaan aanpassen (Witte, 1992; Hoeken et al., 2012). Wanneer de risicoperceptie van mensen laag is, zullen ze de boodschap negeren (Hoeken et al., 2012). De vraag is of nieuwsberichten over gezondheidsrisico's met emotionele content hetzelfde effect hebben als deze opgezette campagnes die gebruik maken van *fear appeals*.

In het huidige onderzoek is daarom onderzocht of emotionele content in een nieuwsbericht over het gezondheidsrisico van het zikavirus inderdaad angst opwekt, wat kan zorgen voor een grotere overtuigingskracht bij de lezers om zichzelf te beschermen tegen het gezondheidsrisico. Dit leidt tot de volgende vraag:

Heeft emotionele content in nieuwsberichten over het zikavirus een effect op de intentie om besmetting te voorkomen?

Hypotheses

In het huidige onderzoek wordt verwacht dat emotionele content in een nieuwsbericht over het gezondheidsrisico angst oproept, wat effect heeft op de intentie om besmetting te voorkomen. Op basis van het onderzoek van Kasperson et al. (1988) en Klemm et al. (2014) wordt er verwacht dat emotioneel taalgebruik effect heeft op de risicoperceptie. Volgens het onderzoek van Aust en Zillmann (1996) en Biener et al. (2004) wordt verwacht dat emotionele afbeeldingen ook effect hebben op de risicoperceptie. Dit alles leidt tot de volgende hypothesen:

H1a: Er is een positief effect van het gebruik van emotioneel taalgebruik in een nieuwsbericht op de risicoperceptie van het zikavirus.

H1b: Er is een positief effect van het gebruik van een emotionele afbeelding in een nieuwsbericht op de risicoperceptie van het zikavirus

Vervolgens wordt er verwacht dat de risicoperceptie weer effect heeft op de intentie om besmetting te voorkomen, dit op basis van het EPPM model van Witte (1992). Dit leidt tot de volgende hypothese:

H2: Er is een positief effect van de risicoperceptie van het zikavirus op de intentie om besmetting te voorkomen.

Daarnaast wordt er verwacht dat vrouwen banger zullen zijn om besmet te raken dan mannen, doordat het virus voor hen gevaarlijker kan zijn als ze zwanger zijn of willen worden (RIVM, 2016). Bovendien bleek uit het onderzoek van Wang (2008) dat vrouwen gevoeliger zijn voor emotionele advertenties ten opzichte van rationele advertenties dan mannen. Ook dit draagt bij aan de verwachting dat het geslacht de relatie tussen emotionele content en de risicoperceptie van het zikavirus modereert. Dit leidt tot de volgende hypothese:

H3: Geslacht modereert het effect van het gebruik van emotionele content op de risicoperceptie van het zikavirus.

Methode

Materiaal

Een experiment was uitgevoerd om de hypothesen te toetsen. De emotionele content in een nieuwsbericht werd hierbij gemanipuleerd. De emotionele content werd onderverdeeld in twee onafhankelijke variabelen, die ieder weer bestaan uit twee niveaus: het taalgebruik (emotioneel vs. neutraal) en de afbeelding (emotioneel vs. neutraal). In totaal werden er dan ook vier verschillende versies van het nieuwsbericht opgesteld: emotioneel taalgebruik –

emotionele afbeelding (1), emotioneel taalgebruik – neutrale afbeelding (2), neutraal taalgebruik – emotionele afbeelding (3) en neutraal taalgebruik – neutrale afbeelding (4).

Ten eerste werd het taalgebruik in de nieuwsberichten gemanipuleerd. Het onderscheid tussen neutraal en emotioneel taalgebruik werd gemaakt aan de hand van het onderzoek van Dudo et al. (2007). Dudo et al. (2007) hadden een lijst opgesteld die bestaat uit verschillende emotioneel geladen woorden/zinnen, allemaal in de tegenwoordige tijd en gebaseerd op eerdere ziekte-gerelateerde onderzoeken. De woordenlijst bevatte woorden zoals ‘doden’, ‘dodelijk’, ‘ernstig’, ‘uitbraak’, ‘buitengewone maatregelen’ en ‘paniek’. In de versies waarin emotioneel taalgebruik was toegepast, zijn emotioneel geladen woorden/zinnen toegevoegd, die waar mogelijk zijn vervangen of weggelaten in de versies waarin neutraal taalgebruik was toegepast.

Ten tweede werd de afbeelding in het nieuwsbericht gemanipuleerd. Het onderscheid tussen een neutrale en emotionele afbeelding werd gemaakt aan de hand van het onderzoek van Aust en Zillmann (1996) en Biener et al. (2004). Hieruit bleek dat een emotionele afbeelding waarin een slachtoffer van een gezondheids crisis centraal staat en die een negatief gevoel oproept, de risicoperceptie zal vergroten. In het huidige onderzoek werd daarom gebruik gemaakt van een afbeelding van een baby met een te kleine schedel, veroorzaakt door het zikavirus (The Telegraph, 2016). Deze afbeelding werd ook gebruikt door de media in nieuwsberichten, waardoor mensen deze afbeelding al zouden kunnen zijn tegengekomen. Daarom werd besloten dat het ethisch verantwoord is om deze afbeelding ook in het huidige onderzoek te gebruiken. De neutrale afbeelding moet daarentegen geen emoties oproepen. Hiervoor werd een afbeelding van een mug gebruikt (Munck, 2016).

De vier versies van het nieuwsbericht beschreven dezelfde gezondheids crisis, namelijk het zikavirus, waarbij informatie over de eigeneffectiviteit en de effectiviteit van het gewenste gedrag beide in gelijke mate aanwezig waren, zodat er alleen gemeten kon worden of het

gebruik van emotionele content het gedrag van de respondenten beïnvloedt. Het nieuwsbericht werd gebaseerd op een eerder nieuwsbericht van Nieuws.nl (2016). Hiervan werden stukjes tekst gekopieerd, aangepast en aangevuld. Daarnaast was er gekozen voor een tekstueel mediabericht, zodat bijvoorbeeld het geluid, de non-verbale communicatie, of de persoonlijkheid van de presentator geen invloed kon hebben op de gedragsintentie van de respondenten (Cho et al., 2003). Ook werd bewust de bron van het nieuwsbericht niet weergegeven, zodat men zich niet liet beïnvloeden door de afzender. Verder was de opmaak van de vier versies precies hetzelfde, zodat dit geen effect kon hebben op het gedrag van de respondenten.

Proefpersonen

In totaal hebben 183 respondenten deelgenomen aan het experiment (leeftijd: $M = 26.62$, $SD = 11.29$; range 18-72; 73% vrouw). Hiervan werden 46 respondenten blootgesteld aan versie 1, 46 respondenten aan versie 2, 45 respondenten aan versie 3 en 46 respondenten aan versie 4 van de vragenlijst. Alle respondenten waren afkomstig uit Nederland. Het hoogst genoten opleidingsniveau van de respondenten verschilde van wo (34%), hbo/hts/heao (32%), mbo/mts/meao (15%), vwo (10%), havo (6%), vmbo/mavo/lbo (3%) en lager of beroepsonderwijs (1%). Om te onderzoeken of deze persoonlijke kenmerken verschilden tussen de groepen proefpersonen, die waren blootgesteld aan vier verschillende versies, werden verschillende toetsen uitgevoerd. Uit de Chi-kwadraattoets tussen versie en het geslacht van de respondent bleek geen verband te bestaan ($\chi^2(3) = 3.28$, $p = .352$). Daarnaast bleek uit een Chi-kwadraattoets geen verband te bestaan tussen versie en het hoogst genoten opleidingsniveau ($\chi^2(18) = 12.87$, $p = .799$). Een eenweg variantie-analyse was uitgevoerd om te kijken of leeftijd gelijk was verdeeld over de verschillende versies. Er bleek geen relatie tussen leeftijd en versie ($F(3, 179) = 1.62$, $p = .186$).

Onderzoeksonwerp

In het huidige onderzoek werd gebruik gemaakt van een 2 (neutraal vs. emotioneel taalgebruik) x 2 (neutrale vs. emotionele afbeelding) tussenproefpersoonsontwerp: de respondenten hadden maar één versie van het nieuwsbericht gelezen.

Instrumentatie

De respondenten hadden een vragenlijst ingevuld om de hypothesen te kunnen testen. In deze vragenlijst werden de afhankelijke variabelen 'risicoperceptie' en 'intentie om besmetting te voorkomen' gemeten. De gehele vragenlijst staat in bijlage 1.

Als eerste werden er een aantal vragen gesteld over de achtergrond van de respondenten, zoals leeftijd, geslacht en hoogst genoten opleidingsniveau.

Ten tweede werden er vragen gesteld over de risicoperceptie. De risicoperceptie is een intuïtieve beoordeling van de ernst van de risico's van een gebeurtenis (Slovic, 1987), in dit geval van het zikavirus. De risicoperceptie bestaat uit drie verschillende dimensies, namelijk de waargenomen waarschijnlijkheid om besmet te raken, de waargenomen vatbaarheid om besmet te raken, en de waargenomen hevigheid van het zikavirus (Brewer et al., 2005). De risicoperceptie werd gemeten aan de hand van een schaal van Brewer et al. (2005). Brewer et al. (2005) hadden met behulp van een meta-analyse onderzocht wat de relatie tussen de risicoperceptie en gezondheidsgedrag is, waarbij de focus lag op vaccinatiegedrag. Hieruit bleek dat het vaccinatiegedrag het beste voorspeld kon worden door de risicoperceptie, die uit drie verschillende dimensies bestaat: de waargenomen waarschijnlijkheid, de waargenomen vatbaarheid en de waargenomen hevigheid. Omdat in het huidige onderzoek ook de relatie tussen de risicoperceptie en gezondheidsgedrag is gelegd, werd ervoor gekozen om deze schaal te gebruiken. De waargenomen waarschijnlijkheid en de waargenomen vatbaarheid om

besmet te raken werden ieder bevroegd aan de hand van één item. De waargenomen hevigheid van het zikavirus werd bevroegd aan de hand van twee items. Deze schaal bestaat in totaal uit vier items, die zijn bevroegd op een zevenpunt Likertschaal. De betrouwbaarheid van de schaal bleek onvoldoende ($\alpha = .49$), maar werd verbeterd wanneer één item, die de waargenomen waarschijnlijkheid meet, werd verwijderd ($\alpha = .53$). De betrouwbaarheid van deze schaal was nog steeds matig, maar kon niet verbeterd worden door extra items te verwijderen. Daarom werd ervoor gekozen om deze schaal van drie items alsnog te gebruiken in de analyses.

Ten derde werden er vragen gesteld over de gedragsintentie. De gedragsintentie zegt iets over intentie die iemand kan hebben om bepaald gedrag te vertonen (Fishbein & Yzer, 2003). De gedragsintentie kan volgens het model van Fishbein en Yzer (2003) bepaald worden door drie verschillende determinanten, namelijk de attitude, de waargenomen norm, en de waargenomen eigeneffectiviteit. In het huidige onderzoek werd gemeten of men, na het lezen van het nieuwsbericht, de intentie heeft besmetting te voorkomen. In het nieuwsbericht werd onder andere gesteld dat het heel reëel is dat het zikavirus zich gaat verspreiden in Zuid-Europa en dat muggenexpert Bart Knols aanraadt om een annuleringsverzekering te nemen wanneer je deze zomer een reis boekt naar Zuid-Europa. In de vragenlijst werd daarom gemeten of men na het lezen van het nieuwsbericht nog van plan is om een reis te boeken naar Zuid-Europa en in hoeverre men de intentie heeft om een annuleringsverzekering aan te vragen wanneer men een reis zou boeken naar Zuid-Europa. Bovendien werd gevraagd of men na het lezen van het nieuwsbericht eerder van plan is om preventieve maatregelen te nemen (denk aan: bedekkende kleding dragen, onbedekte huid met DEET insmeren of slapen onder een klamboe of in een muggenvrije ruimte). De intentie om besmetting te voorkomen bestond dus uit drie verschillende activiteiten, die ieder gemeten werd aan de hand van vier items. Deze items werden bevroegd op een zevenpunt Likert schaal, gebaseerd op het artikel

van Fishbein en Ajzen (2010). De betrouwbaarheid van de intentie tot het boeken van een reis naar Zuid-Europa was uitstekend ($\alpha = .91$). Ook de schaal die meet of men de intentie heeft om een annuleringsverzekering aan te schaffen was zeer betrouwbaar ($\alpha = .96$). Bovendien was de betrouwbaarheid van de intentie tot het nemen van preventieve maatregelen uitstekend ($\alpha = .95$).

Ten vierde werd de geloofwaardigheid van de bron gemeten om te onderzoeken hoe de proefpersonen tegenover het nieuwsbericht stonden. Deze extra variabele is opgenomen om te onderzoeken of men een emotioneel nieuwsbericht juist minder of meer geloofwaardig vindt dan een neutraal nieuwsbericht. De geloofwaardigheid hangt af van de deskundigheid en de betrouwbaarheid van de bron (Hoeken et al., 2012). De betrouwbaarheid werd gemeten aan de hand van de schaal van Teven en McCroskey (1997) (als geciteerd in Hoeken et al., 2012). Deze schaal bestaat uit zes zevenpunts semantische differentialen die zijn ingeleid met de woorden ‘Het nieuwsbericht lijkt mij...’(‘eerlijk’ – ‘oneerlijk’, ‘gemaakt’- ‘oprecht’, ‘te vertrouwen’ – ‘niet te vertrouwen’, ‘rechtschapen’ – ‘immoreel’, ‘malafide’ – ‘integer’ en ‘onkreukbaar’ – ‘corrupt’). De betrouwbaarheid van deze schaal was goed ($\alpha = .85$). Ook de deskundigheid van de bron werd gemeten aan de hand van de schaal van Teven en McCroskey (1997) (als geciteerd in Hoeken et al., 2012). Deze schaal bestaat uit zes zevenpunts semantische differentialen die zijn ingeleid met de woorden ‘De schrijver van het nieuwsbericht lijkt mij...’ (‘intelligent’ – ‘onintelligent’, ‘onervaren’ – ‘ervaren’, ‘competent’ – ‘incompetent’, ‘goed geïnformeerd’ – ‘slecht geïnformeerd’, ‘slim’ – ‘dom’, ‘incapabel’ – ‘capabel’) De betrouwbaarheid van deze schaal was goed ($\alpha = .89$).

Procedure

Via Qualtrics werd een elektronische vragenlijst uitgezet. De respondenten werden uitgenodigd om deel te nemen aan de vragenlijst via verschillende manieren op het Internet

zoals via email en berichten via Facebook. Daarbij werd vermeld dat onder de respondenten één Bol.com waardebon werd verloot ter waarde van €20,00. Het duurde ongeveer vijf minuten om de vragenlijst in te vullen. Na een korte introductie werden eerst de demografische vragen gesteld. Hierna kregen de respondenten één van de vier nieuwsberichten te lezen. Vervolgens werd de risicoperceptie en de intentie om besmetting te voorkomen gemeten. Op het einde van de vragenlijst werden de deelnemers bedankt voor hun deelname. Hier konden ze ook hun e-mail adres invullen wanneer ze kans wilden maken op de Bol.com waardebon. De procedure was voor iedere deelnemer gelijk.

Resultaten

In het huidige onderzoek is getoetst of emotionele content in nieuwsberichten over het gezondheidsrisico van het zikavirus effect heeft op de risicoperceptie, wat vervolgens effect heeft op de intentie om besmetting te voorkomen.

Correlaties

Om de samenhang tussen de variabelen te meten, zijn er correlaties berekend tussen leeftijd, opleidingsniveau, risicoperceptie van het zikavirus, intentie om een reis naar Zuid-Europa te boeken (zie in Tabel 1: gedrag 1), intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen (zie in Tabel 1: gedrag 2), intentie om preventieve maatregelen te nemen (zie in Tabel 1: gedrag 3), betrouwbaarheid van het nieuwsbericht en deskundigheid van het nieuwsbericht. Tabel 1 laat de correlaties zien. Zo bleek onder andere uit een correlatie voor opleidingsniveau en de intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen een significant, negatief verband te bestaan ($r_s(183) = -.15, p = .043$). De respondenten die hoger zijn geschoold, bleken minder snel de intentie te hebben om een annuleringsverzekering aan

te schaffen dan de respondenten die lager zijn geschoold. Daarnaast bleek uit een correlatie voor de risicoperceptie en de intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen een significant, positief verband te bestaan ($r(183) = .18, p = .016$). De respondenten met een grotere risicoperceptie van het zikavirus bleken eerder de intentie te hebben om een annuleringsverzekering aan te schaffen dan respondenten met een lagere risicoperceptie. Uit een correlatie voor de risicoperceptie van het zikavirus en de betrouwbaarheid van het nieuwsbericht bleek een significant, positief verband te bestaan ($r(183) = .19, p = .009$). De respondenten met een grotere risicoperceptie van het zikavirus bleken het nieuwsbericht betrouwbaarder te vinden dan respondenten met een lagere risicoperceptie. Ook bleek uit een correlatie voor de risicoperceptie en de deskundigheid van het nieuwsbericht een significant, positief verband te bestaan ($r(183) = .18, p = .014$). Respondenten met een grotere risicoperceptie van het zikavirus bleken het nieuwsbericht deskundiger te vinden dan respondenten met een lagere risicoperceptie. Bovendien bleek uit een correlatie voor de intentie om een reis naar Zuid-Europa te boeken en de intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen een significant, negatief verband te bestaan ($r(183) = -.16, p = .030$). Respondenten die eerder de intentie hadden om een reis te boeken naar Zuid-Europa hadden minder snel de intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen dan respondenten die minder snel de intentie hadden om een reis naar Zuid-Europa te boeken. Ook bleek uit een correlatie voor de intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen en de intentie om preventieve maatregelen te nemen een significant, positief verband te bestaan ($r(183) = .29, p < .001$). Respondenten die de intentie hadden om een annuleringsverzekering aan te schaffen hadden ook eerder de intentie om preventieve maatregelen te nemen. Uit een correlatie voor de intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen en de betrouwbaarheid van het nieuwsbericht bleek een significant, positief verband te bestaan ($r(183) = .27, p < .001$). Respondenten die het nieuwsbericht betrouwbaar vonden bleken eerder de intentie te hebben

om een annuleringsverzekering aan te schaffen dan respondenten die het nieuwsbericht minder betrouwbaar vonden. Uit een correlatie voor de intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen en de deskundigheid van het nieuwsbericht bleek een significant, positief verband te bestaan ($r(183) = .26, p < .001$). Respondenten die het nieuwsbericht deskundig vonden bleken eerder de intentie te hebben om een annuleringsverzekering aan te schaffen dan respondenten die het nieuwsbericht minder deskundig vonden. Daarnaast bleek uit een correlatie voor de intentie om preventieve maatregelen te nemen en de deskundigheid van het nieuwsbericht een significant, positief verband te bestaan ($r(183) = .15, p = .049$). Respondenten die het nieuwsbericht deskundiger vonden bleken eerder de intentie om preventieve maatregelen te nemen dan respondenten die het nieuwsbericht minder deskundig vonden. Als laatste bleek uit een correlatie voor deskundigheid en betrouwbaarheid een significant, positief verband te bestaan ($r(183) = .69, p < .001$). Respondenten die het nieuwsbericht betrouwbaar vonden, bleken het nieuwsbericht ook deskundiger te vinden dan respondenten die het nieuwsbericht minder betrouwbaar vonden.

Tabel 1. Correlaties (r) tussen leeftijd, opleidingsniveau (r_s), risicoperceptie, gedrag 1, gedrag 2, gedrag 3, betrouwbaarheid en deskundigheid.

Variabele	Leeftijd	Opleidingsniveau	Risicoperceptie	Gedrag 1	Gedrag 2	Gedrag 3	Betrouwbaarheid
Leeftijd							
Opleidingsniveau	-.06						
Risicoperceptie	-.06	.11					
Gedrag 1	-.03	.06	-.05				
Gedrag 2	.09	-.15*	.18*	-.16*			
Gedrag 3	.14	-.00	-.01	.10	.29**		
Betrouwbaarheid	-.02	.08	.19**	-.04	.27**	.12	
Deskundigheid	-.07	.11	.18*	.01	.26**	.15*	.69**

* $p < .050$, ** $p < .010$

Effect emotionele content op de risicoperceptie

In het huidige onderzoek is zowel het effect van taalgebruik (emotioneel vs. neutraal) als het effect van afbeeldingen (emotioneel vs. neutraal) op de risicoperceptie onderzocht. Uit de tweeweg variantie-analyse voor de risicoperceptie met als factoren taalgebruik en afbeelding bleek een marginaal significant hoofdeffect voor taalgebruik ($F(1,179) = 3.48, p = .064$). Dit marginale significante hoofdeffect lijkt te suggereren dat respondenten die het nieuwsbericht lezen met emotioneel taalgebruik ($M = 4.01, SD = 1.03$) een grotere risicoperceptie hadden dan respondenten die het nieuwsbericht lezen met neutraal taalgebruik ($M = 3.73, SD = 1.03$). Er bleek geen significant hoofdeffect van de afbeelding ($F(1, 179) =$

1.44, $p = .232$). Er trad ook geen interactie-effect op tussen het taalgebruik en de afbeelding ($F(1, 179) = 2.34, p = .128$).

In Tabel 2 zijn de gemiddeldes en standaarddeviaties te zien van de risicoperceptie per versie van het nieuwsbericht.

Tabel 2. De gemiddelden en standaarddeviaties van de risicoperceptie van het zikavirus per versie (1 = niet risicovol, 7 = risicovol).

Taalgebruik	Afbeelding	Risicoperceptie		
		<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i>
Emotioneel	Emotioneel	4.22	1.14	46
	Neutraal	3.80	.86	46
Neutraal	Emotioneel	3.70	1.07	45
	Neutraal	3.75	1.00	46

Moderatie geslacht

Om te onderzoeken of geslacht het effect van het gebruik van emotionele content op de risicoperceptie van het zikavirus modereert, is er een drieweg variantie-analyse uitgevoerd. Uit deze drieweg variantie-analyse voor risicoperceptie met als factoren afbeelding, taalgebruik en geslacht bleek geen interactie-effect op te treden tussen zowel geslacht en afbeelding ($F(1, 175) = 1.04, p = .310$) als geslacht en taalgebruik ($F(1, 175) < 1$). Er bleek ook geen tweede-orde interactie-effect tussen taalgebruik, afbeelding en geslacht ($F(1, 175) < 1$).

Effect risicoperceptie op de intentie om besmetting te voorkomen

Om te onderzoeken of de risicoperceptie effect heeft op de drie verschillende gedragsintenties is er een eenweg variantie-analyse uitgevoerd. Hiervoor zijn de scores van de risicoperceptie in twee groepen verdeeld, namelijk respondenten met een hoge risicoperceptie en respondenten met een lage risicoperceptie. Op deze manier kunnen de gemiddeldes van deze twee groepen met elkaar worden vergeleken. Elke respondent die tussen de 1.00 en 4.00 scoorde werd toegewezen aan de groep met een lage risicoperceptie. Dit waren in totaal 108 respondenten. Elke respondent die tussen de 4.01 en de 7.00 scoorde werd toegewezen aan de groep met een hoge risicoperceptie. Deze groep bestond in totaal uit 75 respondenten. Deze verdeling is gekozen omdat de score 4.00 de middelste score was op de 7-puntsschaal die de risicoperceptie heeft gemeten.

Uit een eenweg variantie-analyse voor de intentie om een reis te boeken naar Zuid-Europa, de intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen en de intentie om preventieve maatregelen te nemen met als factor de risicoperceptie bleek een marginaal significant hoofdeffect van de risicoperceptie op de intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen ($F(1,181) = 3.77, p = .054$). Dit marginaal significant effect lijkt te suggereren dat de respondenten met een hoge risicoperceptie ($M = 4.50, SD = 1.88$) eerder de intentie hebben om een annuleringsverzekering aan te schaffen dan de respondenten die een lage risicoperceptie hebben ($M = 3.94, SD = 1.94$). Daarnaast bleek er geen significant hoofdeffect voor zowel de intentie om een reis naar Zuid-Europa te boeken ($F(1,181) < 1$), als de intentie om preventieve maatregelen te nemen ($F(1,181) < 1$).

Tabel 3 laat de gemiddeldes en standaarddeviaties zien van de intentie om besmetting te voorkomen per versie van het nieuwsbericht. De intentie om een reis te boeken naar Zuid-Europa wordt aangegeven met Gedrag 1, de intentie om een annuleringsverzekering aan te

vragen bij het boeken van een reis naar Zuid-Europa wordt aangegeven met Gedrag 2 en de intentie om preventieve maatregelen te nemen wordt aangeduid met Gedrag 3.

Tabel 3. De gemiddeldes en standaarddeviaties van de intentie om besmetting te voorkomen (1 = helemaal mee oneens, 7 = helemaal mee eens).

Taalgebruik	Afbeelding	Gedrag 1		Gedrag 2		Gedrag 3		<i>n</i>
		<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	
Emotioneel	Emotioneel	4.10	1.66	4.09	1.91	4.93	1.66	46
	Neutraal	3.86	1.68	4.32	1.86	4.72	1.60	46
Neutraal	Emotioneel	4.13	1.74	4.09	2.03	4.83	1.65	45
	Neutraal	4.34	1.48	4.17	1.97	5.15	1.28	46

Geloofwaardigheid nieuwsbericht

In het huidige onderzoek werd als extra variabele de geloofwaardigheid meegenomen, om te onderzoeken of men de verschillende versies nieuwsberichten even geloofwaardig vond. De geloofwaardigheid hangt af van de betrouwbaarheid en de deskundigheid. Om te onderzoeken of de geloofwaardigheid van het nieuwsbericht verschilt tussen de vier verschillende versies werden twee tweeweg variantie-analyses uitgevoerd. Uit een tweeweg variantie-analyse voor betrouwbaarheid met als factoren afbeelding en taalgebruik bleek geen significant hoofdeffect van afbeelding ($F(1, 179) < 1$) en taalgebruik ($F(1, 179) < 1$). Er trad ook geen interactie-effect op tussen afbeelding en taalgebruik ($F(1, 179) < 1$). Daarnaast bleek uit een andere tweeweg variantie-analyse voor deskundigheid met als factoren afbeelding en taalgebruik geen significant hoofdeffect van afbeelding ($F(1, 179) < 1$) en taalgebruik ($F(1, 179) < 1$). Er trad ook geen interactie-effect op tussen afbeelding en taalgebruik ($F(1, 179) < 1$). Dit betekent dat er geen significante verschillen zijn gevonden tussen de versies wat

betreft de geloofwaardigheid. Over het algemeen werden de versies dan ook betrouwbaar ($M = 4.55$, $SD = 1.02$) en deskundig ($M = 4.77$, $SD = 1.02$) gevonden. In Tabel 4 zijn de gemiddeldes en standaarddeviaties te zien.

Tabel 4. De gemiddeldes en standaarddeviaties van de betrouwbaarheid en de deskundigheid van het nieuwsbericht (1 = niet betrouwbaar/deskundig), 7 = wel betrouwbaar/deskundig).

Taalgebruik	Afbeelding	Betrouwbaarheid		Deskundigheid		<i>n</i>
		<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	
Emotioneel	Emotioneel	4.53	1.07	4.82	1.08	46
	Neutraal	4.50	1.04	4.76	1.06	46
Neutraal	Emotioneel	4.52	1.12	4.63	1.05	45
	Neutraal	4.67	.83	4.87	.89	46

Conclusie

In het huidige onderzoek is getoetst of emotionele content in nieuwsberichten kan zorgen voor een grotere overtuigingskracht bij de bevolking om zich te beschermen tegen een gezondheidsrisico.

Ten eerste is er een marginaal significant hoofdeffect gevonden van het taalgebruik op de risicoperceptie. Dit lijkt te suggereren dat wanneer meer respondenten hadden deelgenomen aan het experiment, emotioneel taalgebruik wellicht een effect zou kunnen hebben op de risicoperceptie. In dat geval zouden respondenten die een nieuwsbericht met emotioneel taalgebruik hebben gelezen een hogere risicoperceptie kunnen hebben gehad dan respondenten die waren toegewezen aan een nieuwsbericht met neutraal taalgebruik. In het

huidige onderzoek is echter geen significant hoofdeffect gevonden, waardoor hypothese 1a verworpen kan worden. Ook werd er geen significant hoofdeffect gevonden van de afbeelding op de risicoperceptie. Hypothese 1b kan hierdoor ook worden verworpen. Daarnaast bleek er geen significant interactie-effect tussen de afbeelding en het taalgebruik te zijn. Emotionele content bleek dus geen effect te hebben op de risicoperceptie.

Ten tweede werd er verwacht dat de risicoperceptie effect heeft op de intentie om besmetting te voorkomen. De intentie om besmetting te voorkomen werd gemeten aan de hand van drie verschillende gedragingen. Uit het huidige onderzoek bleek er geen significant hoofdeffect van de risicoperceptie op zowel de intentie om een reis te boeken naar Zuid-Europa als de intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen en de intentie om preventieve maatregelen te nemen. Hierdoor kan hypothese 2 ook verworpen worden. Hoewel er dus geen significante verschillen zijn gevonden, leek een marginaal significant effect wel te suggereren dat wanneer er meer respondenten aan het experiment hadden deelgenomen, de risicoperceptie wel effect zou kunnen hebben op de intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen. In dat geval zouden respondenten met een hoge risicoperceptie eerder de intentie hebben om een annuleringsverzekering aan te schaffen dan respondenten met een lage risicoperceptie.

Als laatste werd er verwacht dat vrouwen een grotere risicoperceptie van het zikavirus zouden hebben en dat daarom het geslacht het effect van het gebruik van emotionele content op de risicoperceptie van het zikavirus modereert. Deze moderatie is echter niet gevonden, waardoor hypothese 3 verworpen kan worden.

Discussie

In het huidige onderzoek is ten eerste getoetst of emotionele content in nieuwsberichten over het gezondheidsrisico van het zikavirus effect heeft op de risicoperceptie. Emotionele content bestaat in dit onderzoek uit het gebruiken van emotioneel taalgebruik en een emotionele afbeelding. Beide vormen van emotionele content bleken geen effect te hebben op de risicoperceptie, wat niet overeenkomt met eerdere onderzoeken over emotionele content (Aust & Zillmann, 1996; Berger, 1998; Biener et al., 2004; Kasperson et al., 1988; Klemm et al., 2014).

Het effect van taalgebruik op de risicoperceptie bleek marginaal significant te zijn. Dit betekent dat wanneer meer respondenten de vragenlijst zouden hebben ingevuld, wellicht wel een significant effect gevonden zou kunnen worden. In dat geval kan met voorzichtigheid worden gesteld dat emotioneel taalgebruik in nieuwsberichten lijkt te zorgen voor een grotere risicoperceptie. Dit zou in lijn zijn met eerdere onderzoeken over emotionele content (Kasperson et al., 1988; Klemm et al., 2014). In het huidige onderzoek is het effect echter niet significant. Dit zou verklaard kunnen worden door twee redenen.

Ten eerste zouden de onderzoeken van Berger (1998), Kasperson et al. (1988) en Biener et al. (2004) wellicht enigszins verouderd kunnen zijn. Door de toename van het gebruik van Internet en sociale media de laatste jaren moet men tegenwoordig ontzettend veel informatie verwerken. Hierdoor kan men eerder geneigd zijn om informatie te selecteren of te filteren, dan dat men dat een aantal jaar geleden moest doen. Men leest hierdoor snel, waardoor emotioneel geladen woorden of zinnen wellicht minder op kunnen vallen. Dit kan versterkt worden doordat men zich steeds bewuster lijkt te worden van het feit dat de media sommige zaken overdrijven en sommige risico's vergroten (Berger, 1998). Dit bewustzijn in combinatie met het vluchtig lezen van een nieuwsbericht, kan ervoor zorgen dat men

emotioneel geladen woorden/zinnen niet meer verwerkt zoals dat vroeger het geval was. De implicatie hiervan zou kunnen zijn dat gezondheidsprofessionals hun gezondheidscampagnes niet hoeven aan te passen op basis van wat er in de nieuwsberichten wordt gezegd. Mensen lijken zich namelijk niet zo snel van hun stuk te brengen door emotionele content in nieuwsberichten.

Ten tweede kunnen de niet gevonden significante effecten verklaard worden doordat de meerderheid van de respondenten niet bang was voor het zikavirus ongeacht de aan- of afwezigheid van een emotionele afbeelding en emotioneel taalgebruik. Het zikavirus heeft namelijk geen ernstige consequenties en is een vrij milde ziekte waarvan de meeste mensen binnen een week weer herstellen (RIVM, 2016). Alleen voor vrouwen die zwanger zijn of willen worden heeft het zikavirus ernstige gevolgen (RIVM, 2016). Het onderscheid tussen vrouwen zonder kindwens en met kindwens kon echter niet worden gemaakt in het huidige onderzoek vanwege ethische redenen. Hierdoor is niet onderzocht of vrouwen die zwanger zijn of willen worden wel beïnvloed werden door emotioneel taalgebruik. Bovendien heeft het nieuwsbericht een hypothetische aard. Het zikavirus is namelijk nog niet uitgebroken in Zuid-Europa. Het gevolg hiervan zou kunnen zijn dat de lezers zich gewoon nog geen zorgen maken om iets wat eventueel gaat komen, maar er nog niet is. Over het algemeen lieten de gemiddeldes van de risicoperceptie van de vier versies zien dat de respondenten niet erg bang waren.

Daarnaast bleek dat een emotionele afbeelding geen effect had op de risicoperceptie. Dit is niet in lijn met eerdere onderzoeken (Aust & Zillmann, 1996; Biener et al., 2004). Het niet gevonden significant effect zou verklaard kunnen worden aan de hand van twee redenen.

Ten eerste zou de functie van een afbeelding in een nieuwsbericht niet zo belangrijk kunnen zijn als werd gedacht. Misschien kijken lezers heel vluchtig naar de afbeelding en

denken ze niet na over de betekenis ervan. Ook dit kan veroorzaakt zijn door de vluchtigheid van het lezen van nieuwsberichten.

Ten tweede zou een emotionele afbeelding wel negatieve gevoelens kunnen opwekken, zoals het onderzoek van Kensinger en Schacter (2006) liet zien, maar wekt dit geen angst op bij de respondenten, wat tegengesteld is aan het onderzoek van Biener et al. (2004). Dit zou verklaard kunnen worden door de leeftijd van de respondenten in het huidige onderzoek. De respondenten waren voornamelijk studenten die waarschijnlijk nog niet bezig zijn met het krijgen van kinderen. Dit zou de reden kunnen zijn dat de risicoperceptie van de respondenten die een emotionele afbeelding te zien kregen, een baby met het zikavirus, niet verschilde van de respondenten die een neutrale afbeelding te zien kregen, namelijk een mug. Wellicht zouden vrouwen die zwanger zijn of willen worden een grotere risicoperceptie hebben. Maar zoals eerder al genoemd, is hier geen onderscheid tussen gemaakt vanwege ethische redenen.

Uit het huidige onderzoek bleek ook dat de risicoperceptie van het zikavirus geen effect lijkt te hebben op de intentie om besmetting te voorkomen. Alleen een marginaal significant effect lijkt te suggereren dat wanneer meer respondenten hadden deelgenomen aan het experiment, respondenten met een hoge risicoperceptie eerder de intentie hebben om een annuleringsverzekering aan te schaffen dan respondenten met een lage risicoperceptie. Dit zou overeenkomen met het EPPM model van Witte (1992). Volgens dit model kan een *fear appeal* in de boodschap leiden tot het vertonen van het gewenste gedrag wanneer de doelgroep in staat is om het gedrag te vertonen (Witte, 1992). Dit was in het huidige onderzoek echter niet gevonden. Ook bleek de risicoperceptie geen significant effect te hebben op zowel de intentie om een reis te boeken naar Zuid-Europa als de intentie om preventieve maatregelen te nemen. Deze niet gevonden significante verschillen zouden verklaard kunnen worden door twee redenen.

Ten eerste zouden de respondenten de drie gedragsintenties om besmetting te voorkomen niet doeltreffend genoeg kunnen vinden. Een *fear appeal* zal volgens het EPPM model namelijk alleen gedragsverandering teweeg brengen wanneer men van mening is dat het voorgestelde gedrag inderdaad het ongewenste gevolg kan voorkomen én wanneer men in staat is om het voorgestelde gedrag uit te voeren (Hoeken, et al., 2012; Witte, 1992). Respondenten zouden gedacht kunnen hebben dat het uitvoeren van bepaalde preventieve maatregelen (het bedekken van blote huid, het insmeren met een antimuggenmiddel of slapen in een muggenvrije ruimte) niet de oplossing zouden kunnen zijn om besmetting te voorkomen. Een antimuggenmiddel sluit bijvoorbeeld niet uit dat je niet wordt gestoken door een mug. Daarnaast kunnen ze het niet boeken van een reis naar Zuid-Europa als een rigoureuze gedragsverandering zien wanneer ze dit wel van plan zijn. In dat geval zien ze zichzelf niet in staat om dat gedrag te vertonen. Een annuleringsverzekering aanschaffen is daarentegen niet erg moeilijk: men stelt zich waarschijnlijk wel in staat om dit te doen. Bovendien fungeert een annuleringsverzekering als een soort garantie: wanneer het zikavirus daadwerkelijk uitbreekt in Zuid-Europa, kan altijd nog gekozen worden om wel of niet te gaan en zichzelf dus wel of niet te beschermen tegen het gezondheidsrisico. Dit zou een mogelijke verklaring kunnen zijn voor het feit dat voor deze gedragsintentie een marginaal significant effect is gevonden van de risicoperceptie, terwijl er geen effect is gevonden voor de andere twee gedragsintenties. Dit wordt ondersteund door een positieve correlatie tussen de risicoperceptie en de intentie om een annuleringsverzekering aan te schaffen.

Een tweede verklaring zou kunnen zijn dat de respondenten misschien al een reis naar Zuid-Europa hebben geboekt, inclusief een annuleringsverzekering, en al preventieve maatregelen zouden nemen om muggenbeten te voorkomen. De vragenlijst werd namelijk net voor de zomervakantie ingevuld. Wellicht hebben de respondenten hun daadwerkelijke

gedrag tijdens het invullen van de vragenlijst niet kunnen loskoppelen van hun hypothetische gedrag, namelijk het gedrag dat ze zouden vertonen na het lezen van het nieuwsbericht.

Bovendien bleek uit het huidige onderzoek dat vrouwen over het algemeen niet bangere waren voor het zikavirus dan mannen. Dit is in tegenstelling tot het onderzoek van Wang (2008), waarin werd beschreven dat vrouwen gevoeliger zijn dan mannen voor emotionele advertenties ten opzichte van rationele advertenties. In het huidige onderzoek zijn er echter nieuwsberichten gebruikt, en geen advertenties. Wellicht kijken zowel mannen als vrouwen op dezelfde manier naar nieuwsberichten. Bovendien is het zikavirus voor vrouwen die niet zwanger willen worden even gevaarlijk als voor mannen. Vrouwen die in de nabije toekomst niet zwanger willen worden, waren waarschijnlijk in het huidige onderzoek in de grote meerderheid.

Beperkingen en vervolgonderzoek

Een beperking van het huidige onderzoek was de betrouwbaarheid van de schaal die de risicoperceptie meet. Deze was onvoldoende betrouwbaar. Wellicht is hierdoor niet goed gemeten of de nieuwsberichten wel of geen angst op hebben geroepen. Daarom is het interessant om het huidige onderzoek te herhalen met een andere schaal die de risicoperceptie meet.

De resultaten uit het huidige onderzoek zouden ook beïnvloed kunnen zijn door de keuze voor het zikavirus als gezondheids crisis. Uit de resultaten bleek namelijk dat de vier versies over het algemeen weinig angst oproepen. Een *fear appeal* werkt alleen wanneer de boodschap daadwerkelijk angst oproept (Witte, 1992). De ernst en bedreiging werden, zoals eerder gezegd, waarschijnlijk laag ingeschat. De gevolgen van het zikavirus zijn namelijk niet zo ernstig (RIVM, 2016) en vooralsnog gaat het om een hypothetische situatie (Nieuws.nl, 2016). Volgens het EPPM model zal men daarom de boodschap negeren en het gedrag niet

aanpassen (Hoeken et al., 2012). Daarom is het interessant om het huidige onderzoek te herhalen met een andere gezondheidscrisis zodat gekeken kan worden of dit andere resultaten zou opleveren. Het is bijvoorbeeld interessant om een gezondheidscrisis te kiezen waarbij iedereen besmet kan worden en dus gebaseerd is op een reële situatie in plaats van een hypothetische situatie zoals het geval was in het huidige onderzoek. Daarnaast is het interessant om een gezondheidscrisis te kiezen die angst oproept bij de respondenten. Dit kan achterhaald worden door het uitvoeren van een pre-test waarin de risicoperceptie van verschillende gezondheidscrisisen wordt gemeten. Deze pre-test kan dan uitwijzen welke gezondheidscrisis angst opwekt. Vervolgens zou het huidige onderzoek herhaald kunnen worden.

Ook is er in het huidige onderzoek niet gemeten hoeveel men voor het lezen van het nieuwsbericht wist over het zikavirus. Zo zou het kunnen zijn dat een aantal respondenten veel wist over het zikavirus en zich daardoor niet liet beïnvloeden door emotioneel geladen woorden en zinnen. Om te voorkomen dat dit de resultaten in het vervolg zou kunnen beïnvloeden, is het slim om eerst een vooronderzoek te doen zodat verschillende standpunten over het gezondheidsrisico in kaart gebracht kunnen worden.

Bovendien kan het interessant zijn om een binnen-proefpersoon factor aan het onderzoek toe te voegen. Hiermee kan bijvoorbeeld eerst het gedrag gemeten worden vóór het lezen van het nieuwsbericht en daarna kan hetzelfde gedrag bevraagd worden ná het lezen van het nieuwsbericht. Zo kan gekeken worden of men na het lezen van het nieuwsbericht ander gedrag vertoont dan men zou doen voor het lezen van het nieuwsbericht. Op deze manier wordt duidelijk in hoeverre het gedrag van elkaar verschilt na het lezen van het nieuwsbericht.

Verder is het interessant om met behulp van eye-tracking te onderzoeken in hoeverre de afbeelding de aandacht trekt in een nieuwsbericht. Uit het huidige onderzoek bleek namelijk dat een emotionele afbeelding geen effect had, maar wat de reden daarvoor is, lijkt

nog niet eerder onderzocht te zijn. Zo kan er gekeken worden óf en hoelang mensen naar een afbeelding kijken. Wanneer dit bijvoorbeeld heel kort is, kan dit betekenen dat een afbeelding in een nieuwsbericht toch niet zoveel effect heeft dan wellicht wordt gedacht. Hetzelfde kan onderzocht worden voor het taalgebruik. Met behulp van eye-tracking kan gekeken worden hoe snel men een nieuwsbericht leest en of men zelfs zinnen/woorden overslaat. Dit zal kunnen aantonen hoe vluchtig men leest, en of ze inderdaad emotioneel geladen woorden of zinnen overslaan waardoor dit geen effect heeft op de risicoperceptie.

Kortom, vervolgonderzoek is erg belangrijk om meer inzichten te krijgen als het gaat om het effect van emotionele content in nieuwsberichten over gezondheids crisissen op de intentie om besmetting te voorkomen.

Referenties

- AD.nl (2014). Bijna 340 doden door uitbraak ebola in West-Afrika. Verkregen op 15-04-2016 via <http://www.ad.nl/ad/nl/1013/Buitenland/article/detail/3674527/2014/06/18/Bijna-340-doden-door-uitbraak-ebola-in-West-Afrika.dhtml>.
- Aust, C. F., & Zillmann, D. (1996). Effects of victim exemplification in television news on viewer perception of social issues. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 73(4), 787-803.
- Berger, C. R. (1998). Processing quantitative data about risk and threat in news reports. *Journal of Communication*, 48(3), 87-106.
- Biener, L., Ji, M., Gilpin, E. A., & Albers, A. B. (2004). The impact of emotional tone, message, and broadcast parameters in youth anti-smoking advertisements. *Journal of health communication*, 9(3), 259-274.
- Brasil, P., Pereira, Jr, J. P., Raja Gabaglia, C., Damasceno, L., Wakimoto, M., Ribeiro

- Nogueira, R. M., ... & Calvet, G. A. (2016). Zika virus infection in pregnant women in Rio de Janeiro—Preliminary Report. *New England Journal of Medicine*. 1-11.
- Brewer, N. T., Chapman, G. B., Gibbons, F. X., Gerrard, M., McCaul, K. D., & Weinstein, N. D. (2005). Meta-analysis of the relationship between risk perception and health behavior: the example of vaccination. *Health Psychology*, 26(2), 1-36.
- Budding, J. (2016). Veel meer besmettingen zikavirus in Nederland dan gedacht. *Medical facts*. Verkregen op 13-3-2016 via <http://www.medicalfacts.nl/2016/03/11/meer-besmettingen-zikavirus-nederland-dan-gedacht/>.
- Cho, J., Boyle, M. P., Keum, H., Shevy, M. D., McLeod, D. M., Shah, D. V., & Pan, Z. (2003). Media, terrorism, and emotionality: Emotional differences in media content and public reactions to the September 11th terrorist attacks. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 47(3), 309-327.
- Dudo, A. D., Dahlstrom, M. F., & Brossard, D. (2007). Reporting a potential pandemic a risk-related assessment of avian influenza coverage in US newspapers. *Science Communication*, 28(4), 429-454.
- Einwiller, S. A., Carroll, C. E., & Korn, K. (2010). Under what conditions do the news media influence corporate reputation? The roles of media dependency and need for orientation. *Corporate Reputation Review*, 12(4), 299-315.
- Eyken, K. (2016). Paniek gegrond: ‘Zikavirus schadelijker dan gedacht’. Ad.nl. Verkregen op 10-4-2016 via <http://www.ad.nl/ad/nl/4560/Gezond/article/detail/4261693/2016/03/12/Paniek-gegrond-Zikavirus-schadelijker-dan-gedacht.dhtml>
- Fishbein, M. & Ajzen, I. (2010). *Predicting and changing behavior: The reasoned action approach*. New York: Psychology Press.
- Fishbein, M. & Yzer, M.C. (2003). Using theory to design effective health behavior

- interventions. *Communication Theory*, 14(2), 164-183.
- Floyd, D. L., Prentice-Dunn, S., & Rogers, R. W. (2000). A meta-analysis of research on protection motivation theory. *Journal of applied social psychology*, 30(2), 407-429.
- Hoeken, J. A. L., Hornikx, J. M. A., & Hustinx, L. G. M. M. (2012). *Overtuigende teksten. Onderzoek en ontwerp*. Bussum: Coutinho.
- Kasperson, R. E., Renn, O., Slovic, P., Brown, H. S., Emel, J., Goble, R., ... & Ratick, S. (1988). The social amplification of risk: A conceptual framework. *Risk Analysis* 8(2), 177-187.
- Kensinger, E. A., & Schacter, D. L. (2006). Processing emotional pictures and words: Effects of valence and arousal. *Cognitive, Affective, & Behavioral Neuroscience*, 6(2), 110-126.
- Kitzinger, J. (1999). Researching risk and the media. *Health, risk & society*, 1(1), 55-69.
- Klemm, C., Das, E., & Hartmann, T. (2014). Swine flu and hype: a systematic review of media dramatization of the H1N1 influenza pandemic. *Journal of Risk Research*, (ahead-of-print), 1-20.
- Koolhof, K. (2015). Verdrongen jongetje geeft vluchteling een nieuw gezicht. *AD.nl*. Verkregen op 15-04-2016 via <http://www.ad.nl/ad/nl/36281/Vluchtelingenstroom-West-Europa/article/detail/4134264/2015/09/02/Verdrongen-jongetje-geeft-vluchteling-een-nieuw-gezicht.dhtml>.
- Lent, Sungur, & Das (2015). Too far to care? The role of psychological proximity in public attention and fear for Ebola. Manuscript under review.
- McCombs, M. E., & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public opinion quarterly*, 36(2), 176-187.
- Munck, M. (2016). Zika virus: levensgevaarlijk of zondebok? Verkregen op 10-05-2016 via <http://www.martindemunck.nl/2016/01/zika-virus-levensgevaarlijk-zondebok/>.

- Nieuwenhuis, M. (2016). Stewardessen zitten flink in hun maag met het zikavirus. *AD.nl*.
Verkregen op 22-3-2016 via
<http://www.ad.nl/ad/nl/4560/Gezond/article/detail/4260422/2016/03/10/Stewardessen-zitten-flink-in-hun-maag-met-het-zikavirus.dhtml>.
- Nieuws.nl (2016). Entomoloog Bart Knols: ‘Het zikavirus komt zeker naar Europa’.
Verkregen op 10-05-2016 via <http://nieuws.nl/algemeen/20160201/entomoloog-bart-knols-het-zika-virus-komt-zeker-naar-europa/>.
- NOS (2016). Zikavirus opgedoken in Zuid-Korea. Verkregen op 22-3-2016 via
<http://nos.nl/artikel/2094360-zika-virus-opgedoken-in-zuid-korea.html>.
- NOS (2016). Nederlanders naar Suriname voor onderzoek naar zika-virus. Verkregen op 17-04-2016 via <http://nos.nl/artikel/2082026-nederlanders-naar-suriname-voor-onderzoek-naar-zika-virus.html>.
- NU.nl (2016). Dit is wat we weten over het zikavirus. Verkregen op 13-3-2016 via
<http://www.nu.nl/zikavirus/4201878/we-weten-zikavirus.html>.
- NOS (2015). Geschokte reacties op foto aangespoeld jongetje voor Turkse kust. Verkregen op 15-04-2105 via <http://nos.nl/artikel/2055567-geschokte-reacties-op-foto-aangespoeld-jongetje-voor-turkse-kust.html>.
- RIVM (2016). Zikavirus. Verkregen op 24-2-2016 via
<http://www.rivm.nl/Onderwerpen/Z/Zikavirus>.
- RTL Nieuws (2014). Ebola-uitbraak West-Afrika ‘volledig oncontroleerbaar’. Verkregen op 15-04-2016 via <http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/ebola-uitbraak-west-afrika-volledig-oncontroleerbaar>.
- RTL Nieuws (2014). Is de ebola uitbraak ook een gevaar voor ons? Vijf vragen. Verkregen op 13-06-2016 via <http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/de-ebola-uitbraak-ook-een-gevaar-voor-ons-vijf-vragen>.

- Slovic, P. (1987). Perception of risk. *Science*, 236(April 17), 280-285.
- Smal, E. (2016). El Salvador raadt zwanger worden af vanwege zikavirus. *NRC.nl*. Verkregen op 22-3-2016 via <http://www.nrc.nl/nieuws/2016/01/22/ook-el-salvador-raadt-zwangerschappen-af-vanwege-zikavirus>.
- The Telegraph (2016). Zika virus 'scarier than we first thought', US officials declare. Verkregen op 13-06-2016 via <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/04/11/zika-virus-scarier-than-we-first-thought-us-officials-declare/>.
- Trouw (2014). Ergste ebola epidemie ooit. Verkregen op 15-04-2016 via <http://www.trouw.nl/tr/nl/4496/Buitenland/article/detail/3676526/2014/06/21/Ergste-ebola-epidemie-ooit.dhtml>.
- Volkscrant (2016). WHO: vaccine zikavirus komt mogelijk te laat voor huidige uitbraak. Verkregen op 13-3-2016 via <http://www.volkscrant.nl/wetenschap/who-vaccin-zikavirus-komt-mogelijk-te-laet-voor-huidige-uitbraak~a4259382/>.
- Wang, C. L. (2008). Gender differences in responding to sad emotional appeal: A moderated mediation explanation. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, 19(1), 55-70.
- Witte, K. (1992). Putting the fear back into fear appeals: The extended parallel process model. *Communications Monographs*, 59(4), 329-349.

Bijlage 1: vragenlijst

Introductie

Beste meneer/mevrouw,

Allereerst vriendelijk bedankt voor het deelnemen aan dit onderzoek voor mijn masterscriptie aan de Radboud Universiteit te Nijmegen. Het invullen van de vragenlijst kost ongeveer 5 à 10 minuten. U doet vrijwillig mee aan dit onderzoek en kunt op elk moment tijdens het invullen van de vragenlijst uw deelname stopzetten. Het invullen van de vragenlijst is volkomen anoniem, tenzij u kans wilt maken op een Bol.com waardebon t.w.v. €20, dan kunt u uw e-mailadres aan het einde van de vragenlijst invullen. De gegevens zullen niet gedeeld worden met derden. Als u vragen heeft over het onderzoek kunt u een mail sturen naar: jannickevande.jaar@student.ru.nl.

Toestemming: geef hieronder uw keuze aan. Door te klikken op de knop 'Ik ga akkoord' geeft u aan dat u:

- bovenstaande informatie heeft gelezen;
- vrijwillig meedoet aan het onderzoek;
- 18 jaar of ouder bent.

Als u niet mee wilt doen aan het onderzoek, kunt u op de knop 'Ik ga niet akkoord' klikken

- Ik ga akkoord
 - Ik ga niet akkoord
-

Demografische gegevens

Ten eerste zullen er wat persoonlijke vragen worden gesteld om een beeld te krijgen van uw omgeving.

Wat is uw leeftijd?

...

Wat is uw hoogst genoten opleidingsniveau?

- geen
- lager- of beroepsonderwijs
- vmbo, mavo, lbo
- mbo (mts, meao)
- havo
- vwo
- hbo (hts, heao)
- wo

Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

Op de volgende pagina wordt een nieuwsbericht weergegeven. Lees deze alstublieft aandachtig door. Daarna zullen enkele vragen over dit nieuwsbericht worden gesteld.

Delen nieuwsbericht geciteerd uit: Nieuws.nl (2016)

<http://nieuws.nl/algemeen/20160201/entomoloog-bart-knols-het-zika-virus-komt-zeker-naar-europa/>

Nieuwsbericht versie 1 (emotioneel taalgebruik – emotionele afbeelding)

Knols: ‘Het zikavirus komt zeker naar Europa’

De wereld gezondheidsorganisatie **is bang** voor een wereldwijde epidemie: het zikavirus lijkt **steeds verder om zich heen te grijpen**. Hoewel **de uitbraak** van het zikavirus vooral plaatsvindt in Latijns-Amerika, waarschuwt de Nederlandse entomoloog en muggenexpert Bart Knols van het Wageningen onderzoeksbedrijf In2Care voor het oplopen van het virus tijdens zomervakanties in Zuid-Europa.

Het zikavirus wordt verspreid door de zogenaamde Aedes-muggen. Besmette mensen hebben last van zikakoorts, gewrichtsklachten en huiduitslag. Vooral voor zwangere vrouwen is het virus **gevaarlijk** aangezien de hersenen van het ongeboren kind **ernstig** beschadigd kunnen worden. Deze kinderen worden geboren met een abnormaal klein hoofd, wat leidt tot niet goed ontwikkelde hersenen. Het zikavirus blijkt zelfs **dodelijk** te zijn: in de VS heeft het zikavirus een leven geëist van een man uit Puerto Rico. Momenteel is er nog geen vaccin beschikbaar, wat voor **paniek** zorgt.

Volgens Knols bestaan er komende zomer vele manieren waarop besmetting kan plaatsvinden. In Latijns-Amerika is het de Aedes mug die het zikavirus verspreidt. In Europa komt, volgens Knols, het gevaar vooral van de Aziatische tijgermug die zich inmiddels in geheel Zuid-Europa heeft gevestigd en het bewuste virus ook kan dragen. Vakantiegezers naar landen als Portugal, Spanje, Griekenland, Kroatië en Italië lopen volgens Knols kans het virus op te lopen doordat tijgermuggen bloed opzuigen van met zika besmette reizigers uit Latijns-Amerika, die vervolgens weer Nederlandse toeristen kunnen bijten en besmetten. Dit **gevaar** is heel reëel, er zijn nu al honderden gevallen in Europa van reizigers die met zika terugkeren uit Zuid-Amerika. Vooral voor zwangere vrouwen vormt dit een risico. Knols raadt daarom mensen aan om een annuleringsverzekering te nemen als ze deze zomer een reis naar Zuid-Europa boeken.

Nieuwsbericht versie 2 (emotioneel taalgebruik – neutrale afbeelding)

Knols: ‘Het zikavirus komt zeker naar Europa’

De wereld gezondheidsorganisatie **is bang** voor een wereldwijde epidemie: het zikavirus lijkt **steeds verder om zich heen te grijpen**. Hoewel **de uitbraak** van het zikavirus vooral plaatsvindt in Latijns-Amerika, waarschuwt de Nederlandse entomoloog en muggenexpert Bart Knols van het Wageningen onderzoeksbedrijf In2Care voor het oplopen van het virus tijdens zomervakanties in Zuid-

Europa.

Het zikavirus wordt verspreid door de zogenaamde Aedes-muggen. Besmette mensen hebben last van zikakoorts, gewrichtsklachten en huiduitslag. Vooral voor zwangere vrouwen is het virus gevaarlijk aangezien de hersenen van het ongeboren kind **ernstig** beschadigd kunnen worden. Deze kinderen worden geboren met een abnormaal klein hoofd, wat leidt tot niet goed ontwikkelde hersenen. Het zikavirus blijkt zelfs **dodelijk** te zijn: in de VS heeft het zikavirus een leven geëist van een man uit Puerto Rico. Momenteel is er nog geen vaccin beschikbaar, wat voor **paniek** zorgt.

Volgens Knols bestaan er komende zomer vele manieren waarop besmetting kan plaatsvinden. In Latijns-Amerika is het de Aedes mug die het zikavirus verspreidt. In Europa komt, volgens Knols, het gevaar vooral van de Aziatische tijgermug die zich inmiddels in geheel Zuid-Europa heeft gevestigd en het bewuste virus ook kan dragen. Vakantiegangers naar landen als Portugal, Spanje, Griekenland, Kroatië en Italië lopen volgens Knols kans het virus op te lopen doordat tijgermuggen bloed opzuigen van met zika besmette reizigers uit Latijns-Amerika, die vervolgens weer Nederlandse toeristen kunnen bijten en besmetten. Dit **gevaar** is heel reëel, er zijn nu al honderden gevallen in Europa van reizigers die met zika terugkeren uit Zuid-Amerika. Vooral voor zwangere vrouwen vormt dit een risico. Knols raadt daarom mensen aan om een annuleringsverzekering te nemen als ze deze zomer een reis naar Zuid-Europa boeken.

Nieuwsbericht versie 3 (neutraal taalgebruik – emotionele afbeelding)

Knols: ‘Het zikavirus komt zeker naar Europa’

De wereld gezondheidsorganisatie stelt dat een wereldwijde epidemie mogelijk is: het zikavirus lijkt zich uit te breiden. Hoewel het zikavirus zich momenteel vooral verspreidt in Latijns-Amerika, waarschuwt de Nederlandse entomoloog en muggenexpert Bart Knols van het Wagenings onderzoeksbureau In2Care voor het oplopen van het virus tijdens zomervakanties in Zuid-Europa.

Het zikavirus wordt verspreid door de zogenaamde Aedes-muggen. Besmette mensen hebben last van zikakoorts, gewrichtsklachten en huiduitslag. Wanneer zwangere vrouwen besmet zijn, kunnen de hersenen van het ongeboren kind beschadigd worden. Deze kinderen worden geboren met een abnormaal klein hoofd, wat leidt tot niet goed ontwikkelde hersenen. In de Verenigde Staten is een man gestorven aan het zikavirus. Momenteel is er nog geen vaccin beschikbaar.

Volgens Knols bestaan er komende zomer vele manieren waarop besmetting kan plaatsvinden. In Latijns-Amerika is het de Aedes mug die het zikavirus verspreidt. In Europa komt, volgens Knols, het gevaar vooral van de Aziatische tijgermug die zich inmiddels in geheel Zuid-Europa heeft gevestigd en het bewuste virus ook kan dragen. Vakantiegangers naar landen als Portugal, Spanje, Griekenland, Kroatië en Italië lopen volgens Knols kans het virus op te lopen doordat tijgermuggen bloed opzuigen van met zika besmette reizigers uit Latijns-Amerika, die vervolgens weer Nederlandse toeristen kunnen bijten en besmetten. Deze situatie is realistisch, er zijn nu al honderden gevallen in Europa van reizigers die met zika terugkeren uit Zuid-Amerika. Vooral voor zwangere vrouwen vormt dit een

risico. Knols raadt daarom mensen aan om een annuleringsverzekering te nemen als ze deze zomer een reis naar Zuid-Europa boeken.

Nieuwsbericht versie 4 (neutraal taalgebruik – neutrale afbeelding)

Knols: ‘Het zikavirus komt zeker naar Europa’

De wereld gezondheidsorganisatie stelt dat een wereldwijde epidemie mogelijk is: het zikavirus lijkt zich uit te breiden. Hoewel het zikavirus zich momenteel vooral verspreidt in Latijns-Amerika, waarschuwt de Nederlandse entomoloog en muggenexpert Bart Knols van het Wageningen onderzoeksbedrijf In2Care voor het oplopen van het virus tijdens zomervakanties in Zuid-Europa.

Het zikavirus wordt verspreidt door de zogenaamde Aedes-muggen. Besmette mensen hebben last van zikakoorts, gewrichtsklachten en huiduitslag. Wanneer zwangere vrouwen besmet zijn, kunnen de hersenen van het ongeboren kind beschadigd worden. Deze kinderen worden geboren met een abnormaal klein hoofd, wat leidt tot niet goed ontwikkelde hersenen. In de Verenigde Staten is een man gestorven aan het zikavirus. Momenteel is er nog geen vaccin beschikbaar.

Volgens Knols bestaan er komende zomer vele manieren waarop besmetting kan plaatsvinden. In Latijns-Amerika is het de Aedes mug die het zikavirus verspreidt. In Europa komt, volgens Knols, het gevaar vooral van de Aziatische tijgermug die zich inmiddels in geheel Zuid-Europa heeft gevestigd en het bewuste virus ook kan dragen. Vakantiegezers naar landen als Portugal, Spanje, Griekenland, Kroatië en Italië lopen volgens Knols kans het virus op te lopen doordat tijgermuggen bloed opzuigen van met zika besmette reizigers uit Latijns-Amerika, die vervolgens weer Nederlandse toeristen kunnen bijten en besmetten. Deze situatie is realistisch, er zijn nu al honderden gevallen in Europa van reizigers die met zika terugkeren uit Zuid-Amerika. Vooral voor zwangere vrouwen vormt dit een risico. Knols raadt daarom mensen aan om een annuleringsverzekering te nemen als ze deze zomer een reis naar Zuid-Europa boeken.

Vragen risicoperceptie

De volgende stellingen gaan over besmetting van het zikavirus. Geef aan in hoeverre u het er mee eens bent, of niet. Stelt u zich hierbij voor dat het zikavirus actief is in het gebied waarin u leeft.

- Er is een grote kans dat ik besmet raak met het zikavirus (helemaal mee oneens – helemaal mee eens)
- Ik raak sneller besmet met het zikavirus dan andere mensen van mijn leeftijd (helemaal mee oneens – helemaal mee eens)
- Het zikavirus heeft ernstige gevolgen (helemaal mee oneens – helemaal mee eens)
- Als ik besmet raak met het zikavirus, dan zou ik niet in staat zijn om mijn dagelijkse activiteiten voort te zetten (helemaal mee oneens – helemaal mee eens)

Vragen gedragsintentie

Geef bij de volgende stellingen aan in hoeverre u het er mee eens bent, of niet. Stelt u zich voor dat u de mogelijkheid zou hebben om een reis naar Zuid-Europa te kunnen boeken.

Na het lezen van het nieuwsbericht...

- Ben ik van plan een reis te boeken naar Zuid-Europa ('zeker niet' – 'zeker wel')
 - Zal ik een reis boeken naar Zuid-Europa ('onwaarschijnlijk' – 'waarschijnlijk')
 - Ben ik bereid om een reis te boeken naar Zuid-Europa ('onwaar' – 'waar')
 - Ga ik een reis boeken naar Zuid-Europa ('zeer mee oneens' – 'zeer mee eens')
-

Geef bij de volgende stellingen aan in hoeverre u het er mee eens bent, of niet.

Na het lezen van het nieuwsbericht...

- Ben ik van plan om een annuleringsverzekering aan te schaffen wanneer ik een reis zou boeken naar Zuid-Europa ('zeker niet' – 'zeker wel')
 - Zal ik een annuleringsverzekering aanschaffen wanneer ik een reis zou boeken naar Zuid-Europa ('onwaarschijnlijk' – 'waarschijnlijk')
 - Ben ik bereid om een annuleringsverzekering aan te schaffen wanneer ik een reis zou boeken naar Zuid-Europa ('onwaar' – 'waar')
 - Ga ik een annuleringsverzekering aanschaffen wanneer ik een reis zou boeken naar Zuid-Europa ('zeer mee oneens' – 'zeer mee eens')
-

Om besmetting te voorkomen kunt u een aantal preventieve maatregelen nemen. Denk hierbij aan het bedekken van blote huid, het insmeren van uw huid met DEET of slapen in een muggenvrije ruimte of klamboe. Geef bij de volgende stellingen aan in hoeverre u het er mee eens bent, of niet.

Na het lezen van het nieuwsbericht...

- Ben ik van plan om preventieve maatregelen te nemen ('zeker niet' – 'zeker wel')
 - Zal ik preventieve maatregelen nemen ('onwaarschijnlijk' – 'waarschijnlijk')
 - Ben ik bereid om preventieve maatregelen te nemen ('onwaar' – 'waar')
 - Ga ik preventieve maatregelen nemen ('zeer mee oneens' – 'zeer mee eens')
-

Betrouwbaarheid bron

Geef hieronder aan wat u van het nieuwsbericht zelf en de schrijver van het nieuwsbericht vindt.

Het nieuwsbericht lijkt mij...

1. Eerlijk – oneerlijk
2. Gemaakt – oprecht
3. Te vertrouwen – niet te vertrouwen
4. Rechtschapen – immoreel
5. Malafide – integer
6. Onkreukbaar – corrupt

De schrijver van het nieuwsbericht lijkt mij...

1. Intelligent – onintelligent

2. Onervaren – ervaren
 3. Competent – incompetent
 4. Goed geïnformeerd – slecht geïnformeerd
 5. Slim – dom
 6. Incapabel – capabel
-

Wilt u kans maken op de VVV waardebon t.w.v. €20? Vul dan hieronder uw e-mailadres in, zodat ik contact met u kan opnemen als u de waardebon wint.

...

Bedankt voor uw deelname aan deze vragenlijst. Als u nog opmerkingen heeft, dan kunt u deze hier kwijt.

...
